

10-1-2016

การพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

นารัตน์ สุขวัฒนาสินธุ์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

สุขวัฒนาสินธุ์, นารัตน์ (2016) "การพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย," *Journal of Education Studies*: Vol. 44: Iss. 4, Article 21.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol44/iss4/21>

This Article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

The Development of Life Skills through Thai Language Learning Activities

นวรรตน์ สุขวัฒนาสินธิ์

บทคัดย่อ

ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การพัฒนาทักษะชีวิตให้เกิดแก่ผู้เรียนควรพัฒนาควบคู่ไปกับการได้รับความรู้ในเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้เรียนจะใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ด้านอื่นๆ ต่อไป ครูสามารถสอนเนื้อหาความรู้และพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญทั้ง 4 ด้าน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กิจกรรมแต่ละประเภทมีจุดมุ่งหมายและพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละด้านแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การแข่งขันระหว่างกลุ่ม กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ การเล่านิทาน การทายปัญหา และการแข่งขันระหว่างกลุ่ม กิจกรรมที่พัฒนาทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ได้แก่ การทายปัญหา การแข่งขันระหว่างกลุ่มและการร้องเพลง กิจกรรมที่พัฒนาทักษะการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ได้แก่ การเล่านิทาน และการแข่งขันระหว่างกลุ่ม ทั้งนี้ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนควรเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาและบูรณาการกิจกรรมต่างๆ ควบคู่กัน

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต/กิจกรรม/การเรียนรู้ภาษาไทย

Abstract

Life skills are what allow humans to adapt and live in a society happily. The development of life skills for learners should be developed in accordance with the gained knowledge in content subjects. Thai language plays an important role of the fundamental subject that will be used as the bridge to learn in such different areas. Teachers can teach content knowledge and develop important life skills in four areas. According to the Core Curriculum for Basic Education Act 2551, each activity aims to develop life skills with different goals and areas. The following activities help develop awareness and self-esteem, and others include a competition between group activities that help develop skills in critical thinking, decision making and problem solving creatively, including storytelling, quiz-games and competition between groups. Activities that develop skills to deal with stress and emotional problems, including quiz-games and competitions between groups, and singing. Activities that develop skills, foster good relationships with others, including storytelling and competition between groups. Accordingly, teachers should do conduct teaching and learning activities in which the content fits together with integration well.

KEYWORDS: LIFE SKILL/ACTIVITY/THAI LANGUAGE LEARNING

บทนำ

ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมนุษย์จะใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้ ต้องอาศัยความสามารถในการปรับตัวให้พร้อมที่จะเผชิญปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาซึ่งทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุข ดังที่หลายหน่วยงานได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้สรุปได้ว่าทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการดำเนินชีวิต ในสังคมสมัยใหม่ โดยการใฝ่หาความรู้ แสวงหา และพัฒนาความรู้ใหม่ เพื่อให้มีความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเอง รู้จักใช้เทคโนโลยี มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การขจัดความเครียด

มีคุณธรรมจริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะในการเข้าสังคม และรู้จักประนีประนอม เพื่อปรับตัวเองให้อยู่ในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข (World Health Organization, 1997: 3; UNICEF, 2004: 1; กรมสุขภาพจิต, 2543: 1)

ทักษะชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน โดยเฉพาะนักเรียน บางคนมีมาก่อนเข้าโรงเรียน แต่บางคนต้องได้รับการฝึกฝน เรียนรู้ จนเกิดการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตต่อไป (สุปราณี จิราณรงค์, 2558: 88) และในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ได้มีการกำหนดทักษะชีวิตในด้านความสามารถและทักษะตามจุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นการย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน

อย่างชัดเจนและมีทิศทาง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551)

การพัฒนาทักษะชีวิต

การพัฒนาทักษะชีวิตให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องมีปัจจัยหรือองค์ประกอบหลายด้าน จากการศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตขององค์กร หน่วยงานและบุคคลต่างๆ มีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับองค์กรอนามัยโลก เช่นเดียวกับการศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตในประเทศไทยของอิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล (2554) พบว่า องค์ประกอบของทักษะชีวิตต้นแบบที่นิยมใช้กันทั่วไปคือองค์ประกอบตามองค์กรอนามัยโลก (WHO, 1997: 1-3) ประกอบด้วยทักษะชีวิต 10 ประการ เมื่อนำมาจัดแบ่งตามปรัชญาการเรียนรู้จะมี 3 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นด้านที่สำคัญที่สุด 2) ด้านจิตพิสัย ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นใจผู้อื่น 3) ด้านทักษะพิสัย ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 1-5; นพัสชวินทร์มูลทาทอง, 2555: 25) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตส่วนใหญ่เน้นเนื้อหา กิจกรรมเสริมหลักสูตร มากกว่าการนำเข้าไปในเนื้อหาตามกลุ่มสาระโดยตรง

จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิต พบว่าองค์ประกอบทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับนักเรียนและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ องค์ประกอบทักษะชีวิต ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทำองค์ประกอบตัวกลาง

มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับความรู้ควบคู่กับการพัฒนาทักษะชีวิต ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้จักความถนัด ความสามารถจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่า ภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม 2) การคิดวิเคราะห์ที่ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์ และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผล และข้อมูลที่ต้องการ รับรู้ปัญหาสาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจ และรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี้ยงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดีสร้างความร่วมมือ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 1-5) นอกจากนี้การพัฒนาทักษะชีวิตควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเป็นเครื่องมือในการหาความรู้ และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลต่างๆ ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยทักษะชีวิตที่พบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนควรเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์, 2556; จากุพันธ์ มงคลวัฒน์, 2557)

จากที่กล่าวมา ทักษะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์อย่างหนึ่งที่ต้องได้รับการฝึกฝนพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาเสริมสร้างจริยธรรมและคุณธรรม ดังนั้นครูจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตเช่นเดียวกับพ่อแม่ โดยจะต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เพื่อที่จะนำไปใช้ในการจัดการศึกษาหาความรู้และการดำเนินชีวิตในอนาคต ซึ่งการจัดการเรียนการสอนของครูควรจัดการเรียนรู้ที่ยึดการพัฒนาผู้เรียน ให้คิดเป็น ทำเป็น ใช้หลักการสอนที่เน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) การเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing) มีกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียน บูรณาการความรู้ ใช้กิจกรรมทักษะชีวิตเสริมความรู้ในบทเรียน

ทักษะชีวิตกับวิชาภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ คนในชาติไทยใช้ติดต่อสื่อสารกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ภาษาไทยเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความรู้ในกลุ่มสาระต่างๆ ถ้านักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ย่อมมีผลต่อการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ไปด้วย ดังนั้นภาษาไทยจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ แต่การเรียนรู้เข้าใจภาษาไทยเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพคือ การสร้างกระบวนการทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้าน ให้เกิดกับนักเรียนควบคู่ไป

กับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทำได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการต่อยอดไปยังกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันการสอนภาษาไทยได้เปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม คือ ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่มุ่งเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นการใช้ภาษาในการแก้ปัญหา ในการดำรงชีวิตและปัญหาสังคม เน้นการสอนภาษาไทยในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงจึงเป็นหน้าที่ของครูในการค้นหา กิจกรรม วิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่าน การฟัง การเขียน การพูด มีความรู้ด้านหลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม อันเป็นทักษะที่สำคัญในวิชาภาษาไทยเกิดควบคู่ไปกับทักษะชีวิต สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นได้

จากการศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้านร่วมกับการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนภาษาไทยสามารถพัฒนาทักษะชีวิตและความรู้ควบคู่กัน เช่น กิจกรรมการใช้นิทาน พัฒนาทักษะด้านการฟัง การดู การพูด และทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กิจกรรมการทายปัญหา เป็นการฝึกทักษะการอ่าน พัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด กิจกรรมการแข่งขันเป็นการพัฒนาทักษะทั้งการอ่าน การ

เขียน การฟัง การพูด การใช้ภาษา และพัฒนาทักษะชีวิตด้าน การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ผู้เขียนจึงขอแนะนำตัวอย่างกิจกรรมที่ผ่านกระบวนการวิจัยและพบว่าให้ผลในการพัฒนาการเรียนรู้และทักษะชีวิตของนักเรียนควบคู่กัน

ตัวอย่างกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิต และช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนภาษาไทย

1. กิจกรรมการเล่านิทาน

นิทาน เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่เหมาะสมมากสำหรับเด็กเล็ก ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้ตั้งใจเรียน ได้รับความสนุกสนาน สารความรู้ การเล่านิทานทำให้นักเรียนได้พัฒนาการคิด การใช้เหตุผลทั้งคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนทักษะกระบวนการ (อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร, 2557: 61; สุปราณี จิราณรงค์, 2558: 87) เป็นการฝึกทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นตลอดจนการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพราะการที่ผู้สอนเลือกใช้การเล่านิทานในการสอน ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะการเข้าสังคม การมีมารยาทในการฟังผู้อื่น แสดงความคิดเห็นเมื่อมีโอกาส ตลอดจนการวิเคราะห์ตัวละครในเรื่องว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น หากผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นตัวละครในเรื่องนักเรียนจะทำอย่างไร เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาหรือคิดสร้างสรรค์แตกต่างจากเนื้อเรื่องเดิมดังตาราง 1

เมื่อผู้เขียนใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยพบว่านักเรียนมีความสนุกสนาน เพลิดเพลินในการฟังนิทาน มีความตั้งใจในการฟัง ตอบคำถามจากนิทานและเชื่อมโยงบทเรียน ได้คิดวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น ตลอดจนการค้นหาคำตอบหรือวิธีการแก้ไข เมื่อให้ผู้เรียนเป็นตัวละครในเรื่อง ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้นิทานประกอบการเรียนของพรรณทิพา มีสวางษ์ (2554) ที่ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. กิจกรรมทายปัญหา

การเล่นทายปัญหา หรือปริศนาคำทาย (Riddle Activities) เป็นกิจกรรมที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการทางด้านอารมณ์และความรู้สึก เด็กจะสนุกกับการเล่นทายปัญหาทำให้รู้สึกผ่อนคลาย อีกทั้งยังส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา และสติปัญญาให้กับเด็ก (นิติธร ปิลวาสน์, 2553: 1) เป็นสิ่งที่ผู้เรียนชื่นชอบและมีความกระตือรือร้นในการเรียนอยากค้นหาคำตอบ เป็นการเสริมสร้างให้ผู้เรียนรู้จักความสามารถของตนเอง รู้จักตนเอง มีทักษะในการจัดการกับอารมณ์ และความเครียด ตลอดจนการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักการรอคอยในการตอบคำถามไม่พูดแข่ง มีมารยาทในการไม่หัวเราะเยาะคำตอบของ

ตาราง 1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้นิทานประกอบการเรียนเรื่อง สระโอ

ขั้นตอนกิจกรรมที่เชื่อมโยงสู่ทักษะชีวิต	กิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิต	ทักษะชีวิตที่ได้รับการพัฒนา
<p>ขั้นนำ</p> <p>1. ครูเล่านิทาน เรื่อง ลูกโป่งสายรุ้งจอมโอ้อวด ให้นักเรียนฟัง (ครูแทรกเรื่องมารยาทการฟังที่ดี นิสัยโอ้อวดเป็นอย่างไร)</p> <p><u>นิทานเรื่อง ลูกโป่งสายรุ้งจอมโอ้อวด</u></p> <p>ณ ดินแดนแห่งหนึ่ง ดินแดนแห่งนี้มีดวงอาทิตย์สองดวง ทำให้ทุกสิ่งในดินแดนแห่งนี้ถูกแสงแดดเผาจนซีดจาง แต่มีลูกโป่งสายรุ้งเพียงสิ่งเดียวที่มีสีสัน เจ้าลูกโป่งจึงชอบโอ้อวดและเยาะเย้ยสัตว์อื่นๆ เจ้าลูกโป่งลอยเหาะอวดสีที่สดใสของตนกับจิตใจที่กำลังปลุกข้าวโพดแต่จิตใจไม่สนใจ ลูกโป่งเลยลอยไปหาเจ้าสิงโต สิงโตเข้าบ้านนอนหลับอยู่ เมื่อถูกลูกโป่งปลุกก็โมโห จึงจะไล่กัดลูกโป่งให้แตก เจ้าลูกโป่งกลัว เลยรีบลอยหนีไป แต่ก็ยังไปพุดจาโอ้อวดกับสัตว์ตัวอื่น สัตว์ตัวอื่นไม่พอใจจึงพากันไปฟ้องแม่มดที่เป็นราชินีของดินแดนแห่งนี้ ราชินีรู้เรื่อง จึงจัดการร้ายคาถา “โอม มะลิกกิกกีย” สาปลูกโป่งให้มีสีซีด ลูกโป่งเสียใจและสำนึกผิด จึงไปขอโทษ สัตว์ทั้งหลายก็ใจดียอมยกโทษให้ ดินแดนแห่งนี้จึงอยู่กันอย่างสงบสุข เมื่อราชินีเห็นทุกคนในดินแดนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขก็ใจดีร้ายคาถาเสกให้ดวงอาทิตย์หายไป 1 ดวง</p> <p>2. เมื่อเล่านิทานจบครูถามนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ข้อคิดที่ได้จากนิทานถ้านักเรียนเป็นตัวละครจะทำอย่างไร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การฟังนิทาน - การตอบคำถาม - การแสดงบทบาทสมมติ 	<p>องค์ประกอบที่ 2:</p> <p>การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p> <p>องค์ประกอบที่ 4:</p> <p>การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น</p>

เพื่อน ดังตัวอย่างคำถามที่ผู้เขียนใช้ในกิจกรรมขั้นนำของการสอนเรื่อง “สระ อู” ดังตาราง 2

เมื่อใช้กิจกรรมการทายปัญหา หรือ ปริศนา คำทาย ผู้เรียนจะได้ฝึกไหวพริบ เขาวนปัญญา ได้รับความเพลิดเพลิน (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2553) มีความกล้าในการที่จะตอบคำถามแสดงความคิดเห็น รู้จักการรอคอยที่จะตอบคำถาม ไม่พุดแทรกหรือ แย่งกันตอบ ตลอดจนการไม่หัวเราะต่อคำถามหรือคำตอบของผู้อื่น รู้จักแสดงความยินดีที่เพื่อนตอบคำถามถูก ให้กำลังใจเพื่อนที่ตอบผิด เพื่อให้เพื่อนมีกำลังใจคิดต่อไป

3. กิจกรรมการแข่งขันระหว่างกลุ่ม

กิจกรรมการแข่งขันในการเรียนการสอนเป็นการเล่นเกมแบบหนึ่ง ซึ่งอัจฉรา ชิวพันธ์ (2554: 4) กล่าวว่า การเล่นเกมประกอบการสอนภาษาไทยมีสาระสำคัญและคุณประโยชน์ในการช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน ฝึกทักษะทางภาษา นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถที่มีอยู่ เกิดความเพลิดเพลินในการเรียน ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการเรียนและการประเมินผลได้ ดังตาราง 3

จากการสังเกตการใช้กิจกรรมการแข่งขันในการเรียนการสอนพบว่า ผู้เรียนจะสนุกสนานและนำความรู้ที่เรียนมาช่วยเหลือกลุ่มในการแข่งขัน เป็นการสร้างทักษะในการอยู่ร่วมกัน เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นได้ดี เพราะผู้เรียน

จะสามารถประเมินความสามารถของตนเองว่าทำได้หรือไม่ เพื่อนคนใดมีความสามารถอย่างไร ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ควบคุมอารมณ์ตนเองหากเผชิญสถานการณ์ที่ยากลำบาก เช่น การพ่ายแพ้ การเป็นผู้ชนะในการแข่งขัน

ตาราง 2 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมทลายปัญหาประกอบการเรียนเรื่อง สระอุ

ขั้นตอนกิจกรรมที่เชื่อมโยงสู่ทักษะชีวิต	กิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิต	ทักษะชีวิตที่ได้รับการพัฒนา
<p>ขั้นนำ</p> <p>1. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม ทลายปัญหาอะไรเอ่ย จากนั้นครูติดบัตรคำเฉลยคำตอบบนกระดาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - อะไรเอ่ย มี 7 สี มองเห็นหลังจากฝนตก (รุ้ง) - อะไรเอ่ย เป็นแมลง มีปีก ตัวเล็ก ชอบกินเลือดคน (ยุง) - อะไรเอ่ย สีสันเกาะฝา อ้าปากกินคน (มุง) - อะไรเอ่ย ฟันของคนที่ไม่แปรงฟันจะเป็นอย่างไร (ผุ) (ในการทำกิจกรรมครูจะสอดแทรกมารยาทในการทลายปัญหาว่า ไม่ควรพูดแทรก ไม่แย่งกันตอบ ควรยกมือรอ (ให้ครูเรียกชื่อก่อนหรือเปิดโอกาสให้เพื่อนได้ตอบบ้าง) 	<ul style="list-style-type: none"> - การตอบคำถาม 	<p>องค์ประกอบที่ 4:</p> <p>การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น</p>

ตาราง 3 ตัวอย่างการใช้กิจกรรมการแข่งขันระหว่างกลุ่มในการเรียนการสอนเรื่องสระ อา

ขั้นตอนกิจกรรมที่เชื่อมโยงสู่ทักษะชีวิต	กิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิต	ทักษะชีวิตที่ได้รับการพัฒนา
<p>ขั้นประเมินผล</p> <p>1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 7 กลุ่มๆ ละ 5 คน เพื่อดำเนินการแข่งขันกิจกรรม “อะไรเอ่ยหายไป” แล้วแจกใบงาน “อะไรเอ่ยหายไป” ตามโต๊ะเรียนหน้าห้องจำนวน 7 กลุ่ม ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาเดิคำตอบทีละคน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เราใช้...(ตา)...ไว้ดู - พวกเราใส่เสื้อนักเรียนสี...(ขาว).. - เด็กดีต้องตั้งใจ...(อ่าน)...หนังสือ - เราใช้นาฬิกา...(กา)...บอกเวลา - สิ่งโตอยู่ใน...(ป่า)... 	<ul style="list-style-type: none"> - การปรึกษากันในกลุ่มเพื่อช่วยกันค้นหาคำตอบ - การเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น 	<p>องค์ประกอบที่ 1:</p> <p>การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น</p> <p>องค์ประกอบที่ 2:</p> <p>การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p> <p>องค์ประกอบที่ 3:</p> <p>การจัดการอารมณ์และความเครียด</p> <p>องค์ประกอบที่ 4:</p> <p>การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น</p>

ซึ่งผู้แพ้ก็ควรยอมรับในความพ่ายแพ้ ผู้ชนะก็ไม่ควรดีใจจนเกินไป หรือไปหัวเราะเยาะผู้อื่น และการแข่งขันยังสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นในการสร้างความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4. กิจกรรมการร้องเพลง

ดนตรีและเพลงเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข การร้องเพลงประกอบการเรียนการสอนช่วยสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน ผ่อนคลายให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนควรเลือกเพลงที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน หรือมีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และจดจำบทเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งผู้เขียนนิยมใช้เพลงในชั้นสรุปบทเรียนแต่ละครั้ง เพราะเนื้อเพลงที่ใช้จะเป็นการสรุปบทเรียนแต่ละเรื่อง เช่น เพลงสระเอี้ย ดังตาราง 4

การร้องเพลงนอกจากจะได้ความรู้แล้วยังได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านต่างๆ เป็นการแสดงความสามารถ ความกล้าที่จะแสดงออก ดังที่ ชัยวัฒน์ เหล่าสีบลกุลไทย (2549: 19) กล่าวว่า การร้องเพลงก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความเจริญงอกงาม ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ครูควรใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งมากกว่า 1 กิจกรรม เพราะกิจกรรมแต่ละอย่างให้ผลในการพัฒนาทักษะที่แตกต่างกันดังตาราง 5

หากครูผู้สอนนำกิจกรรมการเรียนการสอนไปบูรณาการกับเทคนิคการสอนรูปแบบต่างๆ จะยิ่งช่วยพัฒนาความรู้และทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ สุขวัฒนาสินธุ์

ตาราง 4 ตัวอย่างการใช้กิจกรรมร้องเพลงในการเรียนการสอนเรื่องสระ เอี้ย

ขั้นตอนกิจกรรมที่เชื่อมโยงสู่ทักษะชีวิต	กิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิต	ทักษะชีวิตที่ได้รับพัฒนา
<p>ขั้นสรุป</p> <p>1. ครูเปิด PowerPoint เนื้อเพลงสระเอี้ย ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน 1 รอบ แล้วร้องตาม แล้วช่วยกันหาคำที่ประสมด้วยสระเอี้ย</p>	<p>- การช่วยกันร้องเพลง</p> <p>- การคิดหาทางประกอบการร้องเพลง</p>	<p>องค์ประกอบที่ 3:</p> <p>การจัดการอารมณ์และความเครียด</p>

เพลง สระเอี้ย

เอ-อี-ยอ เอ-อี-ยอ รวมเรียกสระเอี้ย

เอี้ยเอี้ยเอี้ยเอี้ยเอี้ยเอี้ยเอี้ย นะ เอี้ยเอี้ย

เอ นั้น เดิน นำหน้า

อี นั้น มา ช่างบน

ยอ ขอ ตาม ด้วยคน

สุข เหลือล้น ไปกัน สามเกลอ (ซ้ำ)

คำร้อง รศ.ปิตินันท์ สุทธิสาร

2. ให้นักเรียนคิดหาทางประกอบการร้องเพลง

(2559) ที่ศึกษา ผลของการใช้รูปแบบการสอน 7E ร่วมกับเทคนิคกลุ่มร่วมมือแข่งขันวิชาหลักภาษาไทย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทย และทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอน 7E ร่วมกับเทคนิคกลุ่มร่วมมือแข่งขันมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทย และคะแนนทักษะชีวิตสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สระอา ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของ ภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และ รักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด มาตรฐาน ท 4.1 ป. 1/1 บอก และเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และเลขไทย

มาตรฐาน ท 4.1 ป. 1/2 เขียนสะกดคำ และบอกความหมายของคำ

ตาราง 5 สรุปกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิตในด้านต่างๆ

กิจกรรม	การตระหนักรู้และ เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น	การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและ แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การจัดการกับ อารมณ์และ ความเครียด	การสร้าง สัมพันธภาพที่ดี กับผู้อื่น
การเล่านิทาน		/		/
ทายปัญหา		/	/	
การแข่งขันระหว่างกลุ่ม	/	/	/	/
การร้องเพลง				

มาตรฐาน ท 4.1 ป. 1/3 เรียบเรียงคำเป็น ประโยค ง่ายๆ

2. สาระสำคัญ

1. สระอา (___) เป็นสระเสียงยาว เขียน ไว้หลังพยัญชนะต้น เมื่อมีตัวสะกดและไม่มีตัว สะกด รูปสระอาจะคงรูปสระ (___)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. บอกคำที่ใช้สระอา จากนิทานที่ครูเล่า ให้ฟังได้อย่างถูกต้อง

2. บอกความเหมือนและความแตกต่าง ของคำที่ใช้สระอาได้ถูกต้อง

3. ออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระอาได้ถูกต้อง

4. บอกตำแหน่งการเขียนสระอาได้ถูกต้อง

5. เขียนสระอาได้ถูกต้องตามรูปแบบและ ขั้นตอนการเขียน

6. แยกส่วนประกอบของคำที่ประสมด้วย สระอาทั้งที่มีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกดได้ถูกต้อง

7. ยกตัวอย่างคำที่ประสมด้วยสระอาได้ ถูกต้อง

8. จับคู่คำที่ประสมสระอากับรูปภาพ ได้ถูกต้อง

9. เติมคำที่ประสมด้วยสระอา) ได้ถูกต้อง

4. สาระการเรียนรู้

1. สระอา (_า) เป็นสระเสียงยาว

2. เขียนไว้หลังพยัญชนะต้น เช่น กา ขา มา ฟาง อย่าง ข้าว

3. มีรูปแบบและทิศทางการเขียนดังนี้

4. คำที่ใช้ สระอา (_า) และมีตัวสะกด เช่น ฟาง อย่าง ข้าว งาม ท่าน

นิทานเรื่อง หุ่นไล่กาใจดี

ณ หมู่ข้าวสีเขียวยาวๆ มีหุ่นไล่กาใจดีตัวหนึ่ง ยืนทำหน้าที่ไล่กตต่างๆ ไม่ให้มาทำลายนาข้าว วันหนึ่งมีพ่อนกนางเขนบินไปทั่วทุ่งนา ทำทางเหมือนกำลังหาบางอย่างอยู่ ในที่สุดพ่อนกนางเขนก็บินมาเกาะที่แขนของหุ่นไล่กา พร้อมทั้งเอ่ยขอร้องว่า “ท่านหุ่นไล่กา ท่านจะกรุณาให้ฟางแก่ข้าสักหน่อยได้หรือไม่ วันนี้ภรรยาของข้าจะออกไข่ ข้าจะเอาฟางไปสร้างรังให้ลูกๆ” “ได้สิ เจ้าเอาฟาง

ไปเท่าที่เจ้าต้องการได้เลย” หุ่นไล่กาตอบอย่างใจดี พ่อนกนางเขนขอบคุณและคาบฟางไปอย่างดีใจ วันต่อมามีคนพิราบคู่หนึ่งบินมาหาหุ่นไล่กาและเอ่ยว่า “ข้าได้ยินจากพ่อนกนางเขนว่าท่านใจดีให้ฟางเลี้ยงนามกับเขา ข้าอยากขอฟางสองสามเส้นได้หรือไม่” “ได้สิ” หุ่นไล่กาตอบ คนพิราบจึงจิกฟางจากหุ่นไล่กาแล้วบินจากไป วันรุ่งขึ้นมีคนกาสีดำบินมาขอฟางจากหุ่นไล่กา หุ่นไล่กาใจดีให้ฟางแก่กาไป วันแล้ววันเล่ามีคนต่างๆ แวะเวียนมาขอฟางจากหุ่นไล่กา จนหุ่นไล่กาไม่มีสภาพทรุดโทรม เหลือฟางติดตัวเพียงแค่นิดหน่อย ชาวนาจึงคิดหาหุ่นไล่กาตัวใหม่มาแทน นกทั้งหลายไม่ยอมให้หุ่นไล่กาผู้แสนดีจากไปจึงช่วยกันหาทางแก้ไข และแล้ววันหนึ่งในเช้าที่สดใส หุ่นไล่กา ก็เห็นนกนับร้อยบินร่อนมาที่เขาซุ่มๆ ในปากคาบฟางมาตัวละเส้นสองเส้นและช่วยกันซ่อมแซมหุ่นไล่กาจนสวยงามเหมือนเดิม “ขอบใจนะที่มีน้ำใจต่อข้า” หุ่นไล่กาบอภรรตาดนทั้งหลาย “เพราะท่านมีน้ำใจกับพวกเรา พวกเราจึงอยากตอบแทนน้ำใจของท่าน” หุ่นไล่กาปลื้มใจมาก นับตั้งแต่นั้นมาทุ่งข้าวแห่งนี้ก็ไม่มีนกตัวใดมาจิกกินทำลายข้าวในนาได้เลย เพราะนกทุกตัวรักและรู้สึกขอบคุณหุ่นไล่กาตัวนี้

(ผู้แต่ง : อัมพร อัสวาศ)

5. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการสอน / ทักษะชีวิต	กิจกรรม
<p>ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Engage) ขั้นนำ</p>	<p>1. ครูชูภาพหุ่นไล่กา ถามนักเรียนว่ามีใครรู้จักบ้าง และเขียนอย่างไร มีใครรู้อย่างไร คำว่า “กา” ประสมด้วยสระอะไร (สระ ___)</p>
<p>ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างความสนใจ (Engage) ขั้นนำทักษะชีวิต : การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์</p>	<p>2. ครูเล่านิทาน เรื่อง หุ่นไล่กาใจดีให้นักเรียนฟัง (ครูแทรกเรื่องมารยาท การฟังที่ดี)</p> <p>3. ครูถามนักเรียนว่า หุ่นไล่กามีนิสัยอย่างไร และนักเรียนได้ข้อคิดอะไร จากนิทานเรื่องนี้ (ใจดี มีน้ำใจ แบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น เป็นที่รักของทุกคน เราควรมีน้ำใจ รู้จัก การแบ่งปัน) แล้วเชื่อมโยงไปถึงการใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 3 ขั้นสำรวจและค้นหา (Explore): ขั้นสอน</p>	<p>4. ครูถามนักเรียนว่า ในเรื่องมีตัวละครใด (หุ่นไล่กา, นกนางเขน, นกพิราบ, กา) ครูติดบัตรคำบนกระดาน</p> <p>5. ครูถามนักเรียนว่านกทั้งหลายมาทำอะไรจากหุ่นไล่กา (ฟาง) และ ใครคิดหาหุ่นไล่กาตัวใหม่ (ชาวนา) จากนั้นครูติดบัตรคำบนกระดาน แล้วให้นักเรียนสะกดคำตามครู</p> <p>6. ครูถามนักเรียนว่า คำที่อยู่บนกระดานมีสิ่งใดที่เหมือนกัน (สระ ___) ครูติดบัตรคำบนกระดาน</p>
<p>ขั้นที่ 4 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explain) ขั้นสอน ทักษะชีวิต: การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p>	<p>7. ครูให้นักเรียนสังเกตคำทั้ง 6 คำที่บนกระดาน แล้วถามว่าคำที่ ประสมด้วยสระอา มีเสียงสั้นหรือเสียงยาว (เสียงยาว) ครูให้นักเรียนอ่านออก เสียงสระอา เพื่อตรวจจับลักษณะเสียงของสระอา ติดแถบประโยคบนกระดาน</p> <p>8. ครูให้นักเรียนสังเกตตำแหน่งของสระ ___ แล้วถามนักเรียนว่าสระ ___ อยู่ตรงไหน (หลังพยัญชนะต้น) จากนั้นครูติดแถบประโยคบนกระดาน</p> <p>9. ครูเขียนสระอาบนกระดานให้นักเรียนสังเกตวิธีการเขียนแล้วให้นักเรียนใช้นิ้วฝึกเขียนสระอาบนอากาศและบนโต๊ะประมาณ 3-4 ครั้ง จากนั้นให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาเขียนสระอาบนกระดาน</p> <p>10. ครูถามนักเรียนว่าคำที่ใช้สระอา มีตัวสะกดหรือไม่ (มีและไม่มีตัวสะกด) จากนั้นครูสุ่มเลือกนักเรียนที่เรียบริยออกมาจำแนกคำเป็นสระ ___ ที่มีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกดจากบัตรคำบนกระดาน พร้อมทั้งสะกดคำพร้อมกัน</p> <p>11. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างคำที่ประสมด้วยสระอา เพิ่มเติม</p> <p>12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนสระอา</p>
<p>ขั้นที่ 5 ขั้นขยายความรู้ (Elaborate): ขั้นสอนทักษะชีวิต: การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p>	<p>13. ครูสุ่มเลือกตัวแทนนักเรียนของแต่ละแถว 1 คน ออกมาเลือกจับคู่ บัตรคำให้เหมาะสกับรูปภาพที่ติดบนกระดานคำ ได้แก่ คำว่า ช้าง, ปลา, กวาง, ปาก, ดาว จากนั้นให้นักเรียนสะกดและอ่านพร้อมกัน</p>

วิธีการสอน / ทักษะชีวิต	กิจกรรม														
<p>ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล (Evaluate) ขั้นจัดทีมและแข่งขัน</p> <p>ทักษะชีวิต:</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น - การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ - การจัดการอารมณ์และความเครียด - การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 	<p>14. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน 7 กลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันทั้งเก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อดำเนินการแข่งขันกิจกรรม “อะไรเอ่ยหายไป” โดยครูให้เวลานักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันทบทวนบทเรียนที่เรียนผ่านมา แล้วแจกใบงาน “อะไรเอ่ยหายไป” ตามโต๊ะเรียนหน้าห้องจำนวน 5 กลุ่ม ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาเติมคำตอบทีละคน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เราใช้...(ตา)...ไว้ดู - พวกเราใส่เสื้อนักเรียนสี...(ขาว).. - เด็กดีต้องตั้งใจ...(อ่าน)...หนังสือ - เราใช้นาฬิกา...(กา)...บอกเวลา - สิ่งโตอยู่ใน...(ป่า)... <p>15. ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ตรวจสอบกลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับ ติดประกาศชื่อกลุ่มที่ชนะไว้ที่ป้ายรางวัล</p>														
<p>ขั้นที่ 7 ขั้นต่อยอดความรู้ ขยายความคิด (Extend) : ขั้นสรุป</p> <p>ทักษะชีวิต :</p> <p>การจัดการอารมณ์และความเครียด</p>	<p>16. ครูให้นักเรียนลองคิดว่ามี ชื่อเพื่อน สิ่งของ หรือเครื่องใช้อะไรบ้างที่ประสมด้วยสระอา ช่วยกันตอบโดยไม่ซ้ำกับคำที่อยู่บนกระดาน</p> <p>17. ครูเปิด PowerPoint เนื้อเพลงสระอา ให้นักเรียนอ่านตามครูพร้อมกัน 1 รอบ แล้วร้องตาม แล้วช่วยกันบอกคำที่ประสมด้วยสระอา</p> <p>เพลง สระอา</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">สวัสดี เธอจำ</td> <td style="width: 50%;">มา มาเรียนคำ ออกเสียง อา</td> </tr> <tr> <td>อา จะอยู่ คู่พญานาค</td> <td>ไม่ ลดละ เดิน เคียงคู่ ไป</td> </tr> <tr> <td>ป่า ตา อา พา น้ำ</td> <td>ใช้สระ อา ทุกคำ ไซ้ไหม</td> </tr> <tr> <td>ถ้าคำ อา มีตัวสะกดไซ้ไร</td> <td>ออกเสียง ไปให้ ต่างๆ กัน</td> </tr> <tr> <td>ยาก ยาย ยาว ยามนี้</td> <td>ดู ให้ดี มี ตัวสะกด</td> </tr> <tr> <td>เดินตามกันอย่างไม่ละลด</td> <td>จำให้หมด คำออกเสียง อา</td> </tr> <tr> <td></td> <td>คำร้อง รศ.ปิตินันท์ สุทธิสาร</td> </tr> </table> <p>18. นักเรียนทำแบบฝึกหัดในหนังสือเรียน</p>	สวัสดี เธอจำ	มา มาเรียนคำ ออกเสียง อา	อา จะอยู่ คู่พญานาค	ไม่ ลดละ เดิน เคียงคู่ ไป	ป่า ตา อา พา น้ำ	ใช้สระ อา ทุกคำ ไซ้ไหม	ถ้าคำ อา มีตัวสะกดไซ้ไร	ออกเสียง ไปให้ ต่างๆ กัน	ยาก ยาย ยาว ยามนี้	ดู ให้ดี มี ตัวสะกด	เดินตามกันอย่างไม่ละลด	จำให้หมด คำออกเสียง อา		คำร้อง รศ.ปิตินันท์ สุทธิสาร
สวัสดี เธอจำ	มา มาเรียนคำ ออกเสียง อา														
อา จะอยู่ คู่พญานาค	ไม่ ลดละ เดิน เคียงคู่ ไป														
ป่า ตา อา พา น้ำ	ใช้สระ อา ทุกคำ ไซ้ไหม														
ถ้าคำ อา มีตัวสะกดไซ้ไร	ออกเสียง ไปให้ ต่างๆ กัน														
ยาก ยาย ยาว ยามนี้	ดู ให้ดี มี ตัวสะกด														
เดินตามกันอย่างไม่ละลด	จำให้หมด คำออกเสียง อา														
	คำร้อง รศ.ปิตินันท์ สุทธิสาร														

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

รูปภาพ บัตรคำ นิทานหุ่นไล่กา และเพลง
สระอา

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. การสังเกตพฤติกรรม
 - ความสนใจในการเรียน
 - การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม
 - การตอบคำถาม
2. การทำแบบฝึกหัด

บทสรุป

จากที่กล่าวถึงความสำคัญ กระบวนการ
พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนผ่านการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ภาษาไทย ทำให้เห็นว่า การใช้กิจกรรม
การเรียนรู้การสอนที่เหมาะสม ที่หลากหลายและ

สอดคล้องกับเนื้อหา นอกจากนักเรียนจะได้รับ
ความรู้ ความสนุกสนานในการเรียนยังช่วย
พัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในด้านต่างๆควบคู่กัน
ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่
กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะสำคัญที่
ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา โดยสถาน
ศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตาม
ตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้
และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์
ของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ดังนั้นครูจึงควรใช้
กิจกรรมการเรียนรู้การสอนแต่ละครั้งมากกว่า 1
กิจกรรม เพราะกิจกรรมแต่ละอย่างให้ผลในการ
พัฒนาทักษะที่แตกต่างกันซึ่งจะช่วยพัฒนา
ทักษะชีวิตที่สำคัญจำเป็นอย่างยิ่งให้เกิดกับผู้เรียน
ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). *คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา*.
นนทบุรี: โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- จากุพันธ์ มงคลวัฒน์. (2557). *บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล*. วารสาร
อิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 1(9), 742-753.
- จิระพันธ์ พูลพัฒน์. (2556). *การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย*. รายงานการวิจัยนำเสนอในที่ประชุม
วิชาการครบรอบ 56 ปี แห่งการสถาปนาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ เหล่าสืบสกุลไทย. (2549). *เพลงเพื่อการสอนและการจัดกิจกรรมนันทนาการ*. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นวรรตน์ สุขวัฒน์สินิทธิ. (2559). ผลของการใช้รูปแบบการสอน 7E ร่วมกับเทคนิคกลุ่มร่วมมือแข่งขันวิชาหลักภาษาไทยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยและทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิติธร ปิลวาสน์. (2553). เล่นทายปัญหา. สืบค้นจาก <http://taamkru.com/th/%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B9%88%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%AB%E0%B8%B2/>
- นพัชชวินทร์ มูลทาทอง. (2555). ทักษะชีวิตกับการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน. วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 1(9), 25-30.
- ปิตินันท์ สุทธสาร. (2553). กิจกรรมการสอนภาษาไทยด้วยเพลง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณทิพา มีสาวงษ์. (2554). ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต) สาขาวิชาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ศิริพร ภัคดีผาสุก. (2553). ปริศนาคำทายของไทย. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 34. สืบค้นจาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=34&chap=3&page=chap3.htm>
- สุปราณี จิราณรงค์. (2558). ครูประจำชั้นมืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร. (2557). กลวิธีการสอนภาษาไทยให้สนุก. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอิงค์ออร์เปเปอร์จำกัด.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2554). พัฒนาทักษะภาษา พัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิทธิพัทธ์ สิวทันพรกุล. (2554). การนำเสนอกลยุทธ์ทางการเลือกการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษาคณะครุศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อัมพร อัสวาทิ. (2547). หุ่นไล่กาใจดี. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเด็ก.

ภาษาอังกฤษ

United Nations Children's Fund. (2004). *Definition of Term: Life Skill*. Retrieved from http://www.unicef.org/lifeskills/index__7308.html

United Nations Educational Scientific and Cultural Organization. (2002). *Life Skills and Lifelong Learning*. Retrieved from <http://www.unicef.org/lifeskills/>

World Health Organization. (1997). *Life Skills*. Retrieved from https://www.special-learning.com/article/world__health__organization__explanation__of__life__skills

ผู้เขียน

อาจารย์ นวรรตน์ สุขวัฒนานินท์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
เบอร์โทรศัพท์ 081-2586195 อีเมล: nawaratsuk@gmail.com